

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2020/0417

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 26. juni 2019 fra A på Stiftelsestilsynets vedtak av 11. juni 2019.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak av 11. juni 2019 om avslag på krav om dekning av sakskostnader. Stiftelsestilsynets avslag er begrunnet med at utgiftene til juridisk bistand ikke var nødvendige for å få endret vedtaket, jf. forvaltningsloven § 36. Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene i forvaltningsloven § 36 er oppfylt slik at klageren skal tilkjennes sakskostnader.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i stiftelsesloven § 7a. Etter bestemmelsens femte ledd avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på Stiftelsestilsynets avgjørelser om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36.

Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Klagesaken er tidligere behandlet av Stiftelsesklagenemnda i vedtak 4. november 2019 (sak 2019/479). Stiftelsesklagenemnda fant da at Stiftelsestilsynets vedtak av 4. mars 2019 ikke var en endring av det opprinnelige vedtaket av 28. januar 2018 «til gunst» for klageren, og opprettholdt derfor Stiftelsestilsynets avslag av 11. juni 2019 på kravet om dekning av sakskostnader.

Nemndas avgjørelse ble påklaget til Sivilombudsmannen som avga uttalelse 18. november 2020. I uttalelsen konkluderte Sivilombudsmannen med at Stiftelsestilsynets vedtak av 4. mars 2019 var en endring «til gunst» for klageren, og at Stiftelsesklagenemndas avgjørelse 4. november 2019 derfor bygget på en uriktig rettsanvendelse. Sivilombudsmannen ba om at klagen av 26. juni 2019 over avslag på kravet om dekning av sakskostnader behandles på nytt.

Når det gjelder sakens bakgrunn og klagerens og Stiftelsestilsynets anførsler viser nemnda til sin avgjørelse av 4. november 2019 (sak 2019/479).

Sivilombudsmannen har i sin uttalelse 18. november 2020 følgende konklusjon:

"Ombudsmannen er kommet til at Stiftelsestilsynets opphevelse av sitt tidligere vedtak var en endring til gunst for klageren. Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger derfor på en uriktig rettsanvendelse. Ombudsmannen ber om at klagen over avslag på dekning av sakskostnader behandles på nytt.

Ombudsmannen ber om å bli holdt orientert om utfallet av den nye behandlingen av saken, ved oversendelse av kopi av brev til klageren 13. januar 2021."

Sivilombudsmannen har i e-post 5. januar 2021 gitt fristutsettelse til 4. februar 2021.

3 Klagerens merknader til nemndas sammensetning

I e-poster 15. og 21. desember 2020 ber klageren om at Stiftelsesklagenemnda behandler saken på nytt med en annen sammensetning som kan se på saken med nøytrale øyne. Grunnen er at nemndas vedtak 4. november 2019 var enstemmig og at samtlige medlemmer derfor mente vedtaket ikke var endret til gunst for klageren. Dette var i strid med synet til klagerens advokater, Justisdepartementet, Stiftelsestilsynet og Sivilombudsmannen. Klageren har videre opplevd at Stiftelsesklagenemnda har fremstått som en motpart i sak for Sivilombudsmannen. Klageren er redd Stiftelsesklagenemnda vil være påvirket av dette i sine videre vurderinger.

4 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Klagenemndas habilitet

Spørsmålet om nemndas medlemmer er inhabile må avgjøres med grunnlag i kravene til habilitet i forvaltningsloven § 6.

Det er klart at ingen av nemndsmedlemmene som var med på å treffe vedtaket 4. november 2019 omfattes av de detaljerte inhabilitetsgrunnene i forvaltningsloven § 6 første ledd. Spørsmålet blir derfor om det i saken foreligger "*andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet*" som medfører inhabilitet etter den generelle inhabilitetsregelen i forvaltningsloven § 6 andre ledd. Kravet om at det må foreligge «*særegne forhold*» betyr at det må foreligge forhold som atskiller seg fra det normale for at det skal foreligge inhabilitet etter bestemmelsen.

Etter bestemmelsen skal det ved vurderingen blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken «*. . . kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til.*» Det er helt på det rene at dette ikke er tilfelle for noen av nemndas medlemmer.

I vurderingen skal det også legges vekt på om innsigelsen er reist av en part. Det er tilfelle i saken her. Det at klageren i saken her har reist inhabilitetsinnsigelse er imidlertid ikke i seg selv avgjørende, men kommer inn som er ledd i helhetsvurderingen.

Spørsmålet blir etter dette om nemndas medlemmer er inhabile fordi de traff vedtaket av 4. november 2019 der klageren ikke fikk medhold. Det alminnelige utgangspunktet i forvaltningsretten er - slik det også er i domstolprosessen - at en tjenestemann ikke er inhabil fordi han tidligere har hatt befatning med saken i samme instans, se f. eks. T.Eckhoff/E. Smith: Forvaltningsrett (2018) side 220. Fra domstolprosessen vises til Høyesteretts avgjørelse HR-2020-196 om inhabilitet etter domstolloven § 108 der det blant annet heter:

"Det alminnelige utgangspunktet er at en dommers tidligere befatning med partene og sakskomplekset i samme instans ikke medfører inhabilitet, jf. blant annet HR-2017-1476-U avsnitt 6. En dommer forutsettes normalt å kunne revurdere sin oppfatning av en sak på bakgrunn av nytt materiale, se Rt-2012-871 avsnitt 17. Utgangspunktet må likevel fravikes i enkelte tilfeller. Dette kan blant annet være hvis dommeren i en sak har tatt stilling til faktiske omstendigheter som er sentrale også i den etterfølgende saken, eller dersom dommeren har

uttalt seg om en parts troverdighet eller karaktertrekk, se Rt-2013-409 avsnitt 36 med videre henvisninger.»

Spørsmålet er så om det i saken her foreligger særlige forhold som tilsier at det nevnte utgangspunktet må fravikes. Nemnda kan ikke se at så er tilfelle. Vurderingstemaet i saken som nå skal behandles er et annet enn det som var vurderingstemaet i vedtaket av 4. november 2019. Det spørsmålet som nemnda vurderte i vedtaket av 4. november 2019 var om Stiftelsestilsynets vedtak 4. mars 2019 var en endring «til gunst» for klageren. Nemnda tok da ikke standpunkt til de enkelte utgiftspostene klageren har krevd dekket. Det er det som nå er spørsmålet. Riktignok gir nemnda i vedtaket uttrykk for synspunkter på enkelte av utgiftspostene, men nemnda kan ikke se at dette er gjort på en måte som er egnet til å svekke klagerens tillit til nemndas upartiskhet i saken her. Nemnda kan heller ikke se at det foreligger andre særlige forhold som tilsier at utgangspunktet skal fravikes. Verken i vedtaket av 4. mars 2019 eller uttalelsen til Sivilombudsmannen har nemnda uttalt seg om klagerens troverdighet eller karaktertrekk. Klageren har heller ikke redegjort for hvilke konkrete forhold som begrunner habilitetsinnsigelsen, annet enn at Stiftelsesklagenemndas rettsoppfatning fravek andres rettsoppfatning.

Stiftelsesklagenemnda er etter dette kommet til at det ikke foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til nemndas upartiskhet slik at nemndas medlemmer er inhabile etter forvaltningsloven § 6 andre ledd. Der kan da ikke være avgjørende at inhabilitetsinnsigelsen er reist av klageren, jf. over. Stiftelsesklagenemnda mener således at medlemmene er habile til å behandle saken.

Stiftelsestilsynets saksbehandling

Stiftelsesklagenemnda har i avgjørelse av 4. november 2019 kommet til at klagerens anførsel om flere saksbehandlingsfeil ikke kan føre fram. Nemnda opprettholder denne vurderingen, og viser til vurderingen av spørsmålet på side 13 i avgjørelse av 4. november 2019.

Nemnda går så over til spørsmålet om klageren har krav på sakskostnader.

Krav om dekning av sakskostnader – forvaltningsloven § 36

Det følger av forvaltningsloven § 36 at en part kan få dekket "*vesentlige kostander som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*" når et "*vedtak er endret til gunst for en part*". Som nevnt kom Sivilombudsmannen i sin uttalelse 18. november 2020 til at Stiftelsestilsynet i sitt vedtak av 4. mars 2019 endret det tidligere vedtaket «til gunst» for klageren.

Stiftelsesklagenemnda legger dette til grunn. Det som nemnda nå skal vurdere er derfor om kostnadene klageren har krevet dekket «har vært nødvendige for å få endret vedtaket».

De kostnadene det kan bli spørsmål om å tilkjenne dekning for er kostnader i tidsrommet mellom Stiftelsestilsynets vedtak den 26. januar 2018 og Stiftelsestilsynets brev av 4. mars 2019 der tilsynet informerte klageren om at søknaden var trukket og saken avsluttet fra tilsynets side. Videre kan kostnader som er pådratt i forbindelse med klagesaken over avslaget på kravet om sakskostnader kreves dekket, jf. G. Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, 5. utgave (2016) side 600.

Det er til sammen framsatt krav om dekning av advokatutgifter på 104 141,25 kroner for perioden 4. juli 2018 til 6. mars 2019. Det gjelder følgende krav:

- X Advokatfirma AS – 41 500 kroner inkl. mva. for perioden 4. juli 2018 til 29. oktober 2018.
- Advokatfirmaet Y AS - 13 297 kroner inkl. mva. for perioden 18. desember 2018 til 5. mars 2019.
- Advokatfirma Z DA – 18 875 kroner inkl. mva. for perioden 28. januar 2019 til 31. januar 2019.
- Æ Advokatfirma DA – 30 468,75 kroner for perioden 31. juli 2018 til 6. mars 2019.

Videre er det i klagen framsatt krav om dekning av advokatutgifter for perioden 14. juni 2019 til 24. juni 2019 på 3 281,25 kroner. Arbeidet er utført av advokat C i Æ Advokatfirma DA.

Klageren har i brev av 26. august 2019 bedt om dekning av reiseutgifter på 2768,64 kroner for en reise fra bostedet i Spania til Norge for å signere oppdragsavtale i et møte med advokat C. Reisekostnadene gjelder en tur/retur reise 20. januar 2019 – 22. januar 2019.

Etter at Stiftelsesklagenemnda har gjennomgått de tilsendte timelistene og de tilknyttede vurderingene legger nemnda til grunn at timene som ligger til grunn for kravet hovedsakelig gjelder kontakt med klienten og utarbeidelse av juridiske vurderinger.

Om kostnadene var nødvendige

Bestemmelsen i forvaltningsloven § 36 første ledd gir rett til dekning av «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*». Loven begrenser derved hvilke kostnader det kan gis dekning for. Vesentlighetskriteriet innebærer visse begrensninger i hva som kan dekkes. Vesentlighetskriteriet omfatter først og fremst advokatutgifter eller utgifter til annen sakkyndig hjelp eller andre kostnader som f. eks. reiseutgifter og gebyrer, jf. G. Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, side 601. Klagerens advokatutgifter og reiseutgiftene kan følgelig dekkes etter sin art.

Nødvendighetskriteriet innebærer imidlertid at det må vurderes om det var nødvendig for klageren å pådra seg utgiftene for at Stiftelsestilsynet skulle endre det opprinnelige vedtaket. Ved vurderingen av om kostnadene var nødvendige for å få endret vedtaket skal det legges vekt på hva parten selv med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak. At partens egen oppfatning av hva som måtte anses som nødvendig er av betydning i denne vurderingen, kommer fram i Ot.prp. nr. 3 (1976- 1977) der det står om forvaltningsloven § 36 på side 101: «*Særlig viktig er det om det var forståelig at parten pådro seg utgifter, f.eks. ved å oppsøke advokat, for å få endret vedtaket. Ved vurderingen spiller feilens art og sakens vanskelighetsgrad en vesentlig rolle.*» Ved vurderingen må det videre legges vekt på om saken har et komplisert faktum og om klager kunne få tilstrekkelig bistand av forvaltningen. Dersom forvaltningens forhold gjør det påkrevd med utredning og oppklaring fra klagerens side, må det legges til grunn at kostnadene har vært nødvendige, jf. G. Woxholth, *Forvaltningsloven med kommentarer*, side 601.

Det er spesielt i saken her er at Stiftelsestilsynets vedtak av 4. mars 2019 der tilsynet omgjorde sitt tidligere vedtak til gunst for klageren, ikke har direkte grunnlag i klagerens argumentasjon, men at saken ble trukket av helsemessige grunner. Det kan derfor spørres om klagerens advokatbistand i det hele tatt var nødvendig for å få endret vedtaket. Stiftelsesklagenemnda mener imidlertid at dette ikke kan være avgjørende. Etter nemndas syn

må det tas utgangspunkt i at det reelt var klagerens ulike anførsler under saken for Stiftelsestilsynet og da særlig hans anførsel om å ha en subjektiv rett til eiendommen som var avgjørende for at saken ble trukket og Stiftelsestilsynet traff nytt vedtak 4. mars 2019. Det er etter nemndas syn dette som i saken her må være utgangspunktet for vurderingen av om advokatkostnadene må ses på som «nødvendige for å få endret vedtaket.» Det vises i denne sammenhengen særlig til Stiftelsestilsynets brev til B 13. desember 2018 der tilsynet varsler om det vurderer å omgjøre sitt tidligere vedtak til et avvisningsvedtak. Brevet er gjengitt i Stiftelsesklagenemndas vedtak 4. november 2019.

Stiftelsesklagenemnda går så over til de enkelte postene som klageren krever å få dekket.

X AS bistod klager i perioden 4. juli 2018 til 29. oktober 2018. Totalt har klager krevd 41 500 kroner inkl. mva. for denne bistanden. To advokater har arbeidet 15 timer på saken og arbeidet knytter seg i hovedsak til utarbeidelse av notatet «*Juridisk vurdering av salg- og pantsettelsesforbud*».

Stiftelsesklagenemnda har berørt denne posten i sitt tidligere vedtak av 4. november 2019 der det heter:

«Vurderingene i notatet knytter seg direkte opp mot det som var aktuelle problemstillinger i saken, herunder stiftelsesloven § 46 og løsningsloven § 6. Stiftelsesklagenemnda ser det slik at innhentingen av denne utredningen må ses på bakgrunn av at Stiftelsestilsynet i e-post av 15. juni 2018 reiste spørsmål om bruken av løsningsloven § 6. Derved trakk tilsynet fram et juridisk spørsmål som kunne gi klageren en oppfordring til å gå nærmere inn på. For klager kan det fremstå som rimelig og naturlig å søke juridisk bistand. Nemnda viser i denne sammenheng også til at klager meldte fra til tilsynet om at han ønsket å bruke advokat. Han ba derfor om fristutsettelse, noe han også fikk.»

Stiftelsesklagenemnda viser til dette, og kommer til at vilkårene for å få dekket honoraret til X AS er oppfylt.

Som vedlegg til sin e-post av 31. august 2018 sendte også klager inn notatet «*Vurdering av opplysninger gitt i forbindelse med søknad om oppheving av urådighetsklausuler*». Dette er utarbeidet av Æ Advokatfirma DA v/advokatene D og E. Som vedlegg til e-post av 15. februar 2019 sendte klager inn notatet «*Oppsummering av håndtering av tvist vedrørende trebua*» utarbeidet av advokat C i samme firma. Samlet sett har klager krevd dekket 30 468,75 kroner for perioden 31. juli 2018 til 6. mars 2019 for arbeidet utført av Æ Advokatfirma DA.

Det første notatet inneholder i hovedsak vurderinger som gjelder spørsmålet om søker og hans kone har gitt uriktige opplysninger i saken og om dette faller inn under bestemmelsene i straffeloven. Det siste notat gjelder dels den samme problemstillingen og er dels en oppsummering av saken fram til februar 2019. Stiftelsesklagenemnda kan ikke se notatene med rimelighet kan ses på nødvendige for å få endret det opprinnelige vedtaket i saken slik den stod på de aktuelle tidspunktene. Nemnda kan således ikke se at det med rimelighet kan ha framstått som nødvendig for spørsmålet om oppheving av urådighetsklausulene å engasjere et eget advokatfirma for å vurdere hvorvidt det forelå brudd på straffeloven når det gjelder de opplysninger søker hadde gitt Stiftelsestilsynet.

Det andre notatet som ble utarbeidet av advokat C bringer lite nytt i saken, annet enn en oppsummering av saksgangen. Det kommer ikke til nye anførsler eller nye juridiske

vurderinger av vesentlig betydning for saken. Nemnda kan derfor heller ikke med rimelighet se at det kan ha framstått som nødvendig å få utarbeidet dette notatet for å få opphevet urådighetsklausulen.

Stiftelsesklagenemnda har etter dette kommet til at vilkårene i forvaltningsloven § 36 for å få dekket honoraret til Æ Advokatfirma DA ikke er oppfylt. Dermed er vilkårene for dekning av reiseutgiftene til møte med advokat C heller ikke oppfylt.

Klageren har videre krevd dekket 13 297 kroner inkl. mva. for arbeid utført av advokat F i advokatfirmaet Y AS for perioden 18. desember 2018 til 5. mars 2019. Klager har selv opplyst at han byttet fra advokatfirmaet X AS til advokatfirmaet Y AS fordi dette advokatfirmaet opererte med en lavere timepris. Det er fra klagerens side opplyst at advokat F har bistått fortløpende i prosessen der det har vært en ny utvikling i saken som klager har måttet forholde seg til på en lovlig og riktig måte. Advokat F beskriver selv sin bistand som råd gitt i forbindelse med utspill fra eieren av eiendommen og Stiftelsestilsynet og at kontakten i all hovedsak har foregått per telefon og e-post.

Advokat F er en av syv advokater fra fire ulike advokatfirmaer som klageren har involvert i saken. Nemnda har vanskelig for å se at advokat F har bidratt med noe konkret som kan ses på som nødvendig for å få endret det opprinnelige vedtaket. Nemnda har likevel, under tvil, kommet fram til at advokathonoraret bør dekkes. I denne vurderingen legger nemnda vekt på at saken hadde pågått over lang tid og at den for klageren kan ha framstått som komplisert. Det kan derfor være forståelig at klager i denne perioden har hatt behov for advokat Strømsæthers rådgivning underveis.

Vilkårene for å få dekket honoraret til advokat F ses dermed på som oppfylt.

Klageren har krevd dekket 18 875 kroner inkl. mva. for perioden 28. januar 2019 til 31. januar 2019 for arbeid med et notat som er utarbeidet av advokat H og advokatfullmektig G i Advokatfirmaet Z. Det gjelder "Notat vedrørende As rett til eiendommen Gnr. [...] Bnr. [...] i [...] kommune ("Trebua")".

Som nevnt av Stiftelsesklagenemnda i nemndas vedtak 4. november 2019 synes bakgrunnen for at klageren innhentet dette notatet å ha vært at Stiftelsestilsynet i brev av 25. september 2018 ba klageren om en tilbakemelding på om han mente å være «sekundærarving» til eiendommen gnr. [...] bnr. [...] i [...] kommune. Det heter i vedtaket av 4. november 2019:

«For Stiftelsesklagenemnda fremstår det som rimelig at når Stiftelsestilsynet reiste denne problemstillingen, var det naturlig for klageren å oppsøke advokat. Uttrykket «sekundærarving» fremstår som et typisk juridisk uttrykk som det ikke kan forventes at klageren kunne forstå den nærmere betydningen av. Stiftelsesklagenemnda må for sin del også medgi at den ikke umiddelbart er fortrolig med dette uttrykket. Også her informerte klager om at han hadde til hensikt å få advokatbistand og han ba om fristutsettelse i saken. Tilsynet ga fristutsettelse og klager svarte i e-post av 31. oktober 2018 at han mente å være sekundærarving til eiendommen, men at han ikke hadde fått anledning til å få belyst alle de arverettslige sidene av saken.»

Stiftelsesklagenemnda viser til dette, og er kommet til at lovens vilkår for dekning av honoraret på 18 875 kroner inkl. mva for dette notat er oppfylt.

I tillegg kommer 3 281,25 kroner for perioden 14. juni 2019 til 24. juni 2019. Arbeidet er utført av advokat C

Æ Advokatfirma DA. Arbeidet knytter seg til klagen på avslaget på krav om sakskostnader. Basert på den lange og til dels kompliserte saksgangen både i den opprinnelige klagesaken og i avslaget på krav om sakskostnader synes det naturlig at klageren søkte juridisk bistand og får dekket dette honoraret etter forvaltningsloven § 36.

Stiftelsesklagenemnda konklusjon er etter dette at lovens vilkår for dekning av sakskostnader er oppfylt for kostnader på til sammen 76 953, 25 kroner inkl. mva.

5 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

A tilkjennes sakskostnader med NOK 76 953, 25 inklusiv merverdiavgift.

Beløpet betales av staten v/ Stiftelsestilsynet til A.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 1. februar 2021

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk